

Motion till riksdagen 2019/20:2332

av **Thomas Hammarberg (S)**

Respekt för den internationella funktionsrättskonventionen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ytterligare åtgärder för att fullt ut implementera funktionsrättskonventionens principer och normer i svensk lagstiftning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Tio år har gått sedan Sverige ratificerade Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (CRPD). Det står redan klart att denna konvention – här vanligtvis benämnd som funktionsrättskonventionen – är av stor betydelse såväl internationellt som i vårt land.

Dess centrala budskap är att alla har mänskliga rättigheter. Personer som möter funktionshinder har rätt att kräva att samhället gör det yttersta för att undanröja dessa hinder. Allt annat måste betraktas som diskriminering.

Konventionen innebar därmed ett avgörande moraliskt och politiskt steg. Stödet till personer med funktionsnedsättning skulle inte enbart vara en fråga om välgörenhet. De har tillerkänts fulla mänskliga rättigheter och det var samhällets skyldighet att säkerställa att detta blev verklighet.

Sedan konventionen antagits i FN har också en särskild kommitté tillsatts för att granska att medlemsstaterna verkligen respekterar dess normer. Varje land bakom fördraget ska med jämna mellanrum rapportera om arbetet att genomföra dess krav. Sverige har granskats två gånger och kommittén har haft kritik och förslag på flera punkter. Det är förstås av vikt att kommitténs slutsatser tas på största allvar och att korrigerande åtgärder redovisas också till riksdagen.

Denna kommitté har uttryckt oro över att principen om att göra ”skälig anpassning” på funktionshindersonrådet inte fått en allmän tillämpning i den svenska statens rättsliga ramverk. Definition av ”skälig anpassning” är förstås avgörande när det gäller det

konkreta genomförandet av strävan att tillgodose så långt någonsin möjligt de livsmöjligheter som erbjuds övriga i samhället.

Kommittén pekade inte minst på konventionens artikel 5 som vägledande för en översyn av lagstiftningen i Sverige i detta avseende:

1. Konventionsstaterna erkänner att alla människor är lika inför och enligt lagen och utan någon diskriminering berättigade till lika skydd och lika förmåner enligt lagen.
2. Konventionsstaterna ska förbjuda all diskriminering på grund av funktionsnedsättning och garantera personer med funktionsnedsättning lika och effektivt rättsligt skydd mot diskriminering på alla grunder.
3. För att främja jämlikhet och avskaffa diskriminering ska konventionsstaterna vidta alla ändamålsenliga åtgärder för att säkerställa att skälig anpassning tillhandahålls.
4. Särskilda åtgärder som är nödvändiga för att påskynda eller uppnå faktiskt jämlikhet för personer med funktionsnedsättning ska inte betraktas som diskriminering enligt denna konvention.

En illustration av denna hållning inom kommittén var dess rekommendation angående rättshjälp. Den föreslog att rättshjälpen måste förbättras åtskilligt för att möjliggöra för enskilda med funktionsnedsättning med begränsade resurser att hävda sina rättigheter.

En annan konkret slutsats som kan dras av konventionens principer är att den som har funktionsnedsättning och som behöver arbetshjälpmedel för att klara sitt jobb även efter fyllda 65 år ska kunna få ersättning från Försäkringskassan. Äldre personer bör inte berövas möjligheter till assistans om problemen uppstått efter 65 år.

Slutsatsen är att själva begreppet ”skälig anpassning” bör få en precis tolkning och det i linje med konventionens anda. Ytterligare steg bör tas för att säkerställa att funktionsrättskonventionen blir fullt återspeglad i lagstiftning och att relevanta myndigheter utvecklar en intern kunskap om konventionens principer och normer. Samspelet mellan myndigheter och de ideella organisationerna är viktigt för genomförandet av de alltjämt nödvändiga reformerna.

Thomas Hammarberg (S)